

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 353/2010-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka na neverejnom zasadnutí 21. októbra 2010 prerokoval oznámenie JUDr. Š. H. o námietke predpojatosti proti sudcom Ústavného súdu Slovenskej republiky Ľudmile Gajdošíkovej a Ladislavovi Oroszovi v konaní o sťažnosti JUDr. R. U. vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. IV. ÚS 75/09 a takto

r o z h o d o l :

Konanie o námietke predpojatosti podanej JUDr. Š. H. proti sudcom Ústavného súdu Slovenskej republiky Ľudmile Gajdošíkovej a Ladislavovi Oroszovi **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. januára 2009 doručená sťažnosť JUDr. R. U., (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. K., B., vo veci namietaného porušenia čl. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžo 114/2008.

Sťažnosť vedená ústavným súdom pôvodne pod sp. zn. Rvp 60/09 bola pridelená sudcovi Ladislavovi Oroszovi ako sudcovi spravodajcovi s tým, že o nej bude rozhodovať IV. senát ústavného súdu.

Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 75/09-23 z 5. marca 2009 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

Podaním doručeným ústavnému súdu 20. apríla 2009 v tom čase podpredseda vlády a minister spravodlivosti Slovenskej republiky JUDr. Š. H. ako vedľajší účastník konania vzniesol námietku predpojatosti proti vtedajšej predsedníčke IV. senátu ústavného súdu Ľudmile Gajdošíkovej a členovi tohto senátu Ladislavovi Oroszovi.

JUDr. Š. H. vo svojom podaní k odmietnutiu sudkyne ústavného súdu Ľudmily Gajdošíkovej uviedol, že *„v súvislosti s rozhodovaním o ústavnosti voľby predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako členka senátu sa bez využitia opozitného vóta vyjadrovala aj k mojim odborným schopnostiam pri vedení tejto voľby Súdnou radou Slovenskej republiky. Bola členkou senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré vydalo rozhodnutie č. II. ÚS 5/03. V ňom sa na viacerých miestach spochybňuje moja odbornosť a kvalifikovanosť. Z toho vyplýva pre mňa obava, že JUDr. Ľudmila Gajdošíková má vytvorené vnútorné presvedčenie o mojich nedostatočných odborných schopnostiach a týmto presvedčením by mala v tomto konaní rozhodovať o kvalifikovanosti môjho rozhodnutia, ktorým som odvolal z funkcie predsedu krajského súdu R. U., čím by sa ohrozila nestrannosť súdu.“*

K odmietnutiu sudcu ústavného súdu Ladislava Orosza vo svojom oznámení JUDr. Š. H. uviedol, že *«sa verejne prostredníctvom médií vyjadril niekoľkokrát k mojej odbornosti a kvalifikovanosti najmä v súvislosti s legitimitou zastávania funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Z mnohých jeho vyjadrení je možno uviesť*

napríklad správu vydanú SITA 15. októbra 2000. L. Orosz uviedol, že „spôsob konania predsedu NS SR H. je podľa neho taký, že by bolo v záujme autority sudcovského stavu, aby ho vo funkcii nahradil niekto iný. Na jeho neodbornosť poukazuje aj rozhodnutie Ústavného súdu SR, ktoré odmietlo H. podnet minulý týždeň ako neopodstatnený“. SITA 11. októbra 2000 vydala túto správu: „Rozhodnutie Ústavného súdu SR, ktorý dnes na predbežnom pojednávaní odmietol podnet predsedu Najvyššieho súdu SR Š. H., ma neprekvapil. Ak by si H. pozorne preštudoval judikatúru ÚS SR, tak by takto koncipovaný návrh nemohol podať. Podľa predsedu ústavnoprávneho výboru parlamentu Ladislava Orosza, v podaní mal H. namietat nesúlad zákona o sudcoch s Ústavou SR. Tak by potom mohol ústavný súd rozhodnúť v merite veci Orosz konštatoval, že aj takto nesprávne formulované podanie poukazuje na odborné kvality predsedu NS SR. „H. si mieša jablká s hruškami“, a to nielen v podaní na ÚS SR, ale aj pri písaní svojich výhrad osobitnému úradníkovi OSN P. C. H. možno odvolať aj podľa platného právneho stavu a bude to aj v súlade s Ústavou SR, zdôraznil Orosz.“

Okrem mojich odborných schopností sudca JUDr. L. Orosz spochybnil aj moje osobnostné kvality. V rozhovore pre denník SME 6. novembra 2002 uviedol: „Ja som už počas svojho pôsobenia v ústavnej funkcii poukázal na to, že na čele Najvyššieho súdu by bola vhodnejšia iná osoba, než je Š. H. K tomuto názoru som dospel na základe činnosti ústavnoprávneho výboru, keď sme veľmi často prichádzali do styku s pánom H.

Niektoré črty jeho osobnosti spôsobujú problémy pri riadení takej závažnej ústavnej inštitúcie, akou je Najvyšší súd, a vyslovil aj mnoho pochybných právnych názorov. Čo, samozrejme, nie je dôvod na jeho odvolanie z funkcie. Pri výkone tejto funkcie však treba mať určité osobnostné predpoklady a tieto podľa mňa pán H. nespĺňa.“

Sudca JUDr. L. Orosz, ktorý verejne a nevyberaným spôsobom spochybnil moje odborné a osobnostné kvality má v prípade tejto sťažnosti fakticky posudzovať kvalitu môjho rozhodovania ako ministra spravodlivosti. Vzhľadom na to, že ma verejne označil za neschopného vydávať rozhodnutia vo funkcii predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dá sa dôvodne očakávať, že rovnako bude posudzovať aj kvalitu a odbornosť mojich rozhodnutí vo funkcii ministra spravodlivosti. Preto mám odôvodnenú obavu o predpojatosti sudcu Ladislava Orosza pri rozhodovaní, ktoré sa týka môjho rozhodnutia o odvolaní z funkcie predsedu krajského súdu R. U.».

Sudkyňa Ľudmila Gajdošíková k námietke vznesenej JUDr. Š. H. vo svojom vyjadrení zo 4. júna 2009 uviedla, že *„takto formulovaná námietka predpojatosti, pri ktorej minister spravodlivosti používa ako dôkaz rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktorému pripisuje znak subjektívnosti, nemá opodstatnenosť. Považovať rozhodnutie orgánu verejnej moci, s ktorým účastník, resp. vedľajší účastník konania nesúhlasí, len z tohto dôvodu, za subjektívne hodnotenie jeho odbornosti a kvalifikovanosti, je principiálnym popretím zmyslu nezávislého a nestranného rozhodovania každého súdu a akceptovania súdnych rozhodnutí vo všeobecnosti. Napokon, v rozhodnutí označenom ministrom spravodlivosti sa žiadne hodnotenie jeho odbornosti a kvalifikovanosti, na ktoré poukazuje, nenachádza. Toto rozhodnutie ústavného súdu je verejnej prístupné a každý sa o tom môže presvedčiť.“*

Ja osobne som sa k odborným kvalitám ministra spravodlivosti nikdy nevyjadrovala a neviem, z akého zdroja získal tieto informácie a použil ich ako argument mojej predpojatosti voči jeho osobe. Rovnako neviem, z akého zdroja získal minister spravodlivosti, v súvislosti s rozhodnutím sp. zn. II. US 3/05 informácie o výsledku tajného hlasovania jednotlivých členov senátu. Je nepochopiteľné, prečo chápe minister spravodlivosti využitie separátneho vóta a jeho zverejnenie ako svoju povinnosť, a nie ako právo, ktoré je mi priznané podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho nevyužitie používa ako argument pri uplatnení mojej predpojatosti voči nemu.

Vzhľadom na to, že mám vo veci vedenej pod sp. zn. IV. US 75/09 ako členka IV. senátu rozhodovať, oznamujem, že námietku predpojatosti uplatnenú ministrom spravodlivosti považujem za nedôvodnú a konštatujem, že som spôsobilá a pripravená rozhodovať v predmetnej veci objektívne a nezáujato.“

Súčasne Ľudmila Gajdošíková vzniesla námietku predpojatosti proti členom I. senátu ústavného súdu sudcom Milanovi Ľalíkovi a Petrovi Brňákovi, ktorí podľa rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2009 mali spolurozhodovať o námietke podanej JUDr. Š. H. Konanie o podanej námietke bolo zastavené uznesením ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 30/2010 z 28. januára 2010.

Sudca Ladislav Orosz k námietke zaujatosti podanej JUDr. Š. H. vo svojom vyjadrení z 5. júna 2009 uviedol, že *«námietku predpojatosti uplatnenú ministrom považujem za nedôvodnú a konštatujem, že som spôsobilý a pripravený rozhodovať v predmetnej veci objektívne a nezaujato.*

V súvislosti s uvedeným konštatovaním považujem za potrebné poukázať na § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého „Dôvodom na vylúčenie (sudcu, pozn.) nie sú okolnosti, ktoré spočívajú... v jeho rozhodovaní v iných veciach“ v spojení s § 15a ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého „Ak sa námietka týka len okolností ustanovených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada...“, ktoré treba podľa môjho názoru vzhľadom na § 31a zákona o ústavnom súde, ako aj podstatu a účel citovanej časti § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, primerane uplatniť aj na posúdenie námietky predpojatosti vznesenej ministrom voči mojej osobe. Podstata a účel citovanej časti § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku totiž podľa môjho názoru spočíva v požiadavke vylúčiť, aby rozdielne právne názory sudcu a účastníka konania, ktorý zaujatosť tohto sudcu namieta, k určitým právnym problémom, ku ktorým sa vyjadrovali v minulosti, a ktoré nemajú priamy či nepriamy vzťah k veci, v rámci ktorej bola námietka zaujatosti vznesená, zakladali dôvod na vylúčenie sudcu z rozhodovania predmetnej veci.

Zároveň považujem za potrebné poukázať aj na skutočnosť, že dôvody, ktoré minister uvádza ako dôvody mojej predpojatosti vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 75/09 v konečnom dôsledku spochybňujú kontrolnú právomoc národnej rady, na ktorej realizácii som sa v rozhodnom čase podieľal ako predseda jej ústavnoprávneho výboru vo vzťahu k výkonu štátnej správy na najvyššom súde, za ktorý v tomto období zodpovedal minister ako vtedajší predseda najvyššieho súdu.

Dôvody, pre ktoré mám byť vylúčený z rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 75/09, uvádzané ministrom, zasahujú podľa môjho názoru aj do ústavou garantovaného práva poslancov národnej rady vyjadreného v jeho čl. 78 ods. 1 (nestíhateľnosť za výroky pri výkone funkcie poslanca), aj keď uznávam, že ide o výklad extenzívny, ale pritom zodpovedajúci podstate a účelu tohto ustanovenia ústavy. Rovnako tak považujem dôvody mojej predpojatosti uvádzané JUDr. Štefanom Harabinom aj ako neprimeraný zásah do článku 26 ústavy garantovanej slobody prejavu ako základného

politického práva, ktoré v podmienkach parlamentnej demokracie požíva zvýšenú ochranu zvlášť vo vzťahu k poslancom parlamentu.».

Súčasne Ladislav Orosz vzniesol námietku predpojatosti proti členovi I. senátu ústavného súdu sudcovi Milanovi Ľalíkovi, ktorý podľa rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2009 mal spolurozhodovať o námietke podanej JUDr. Š. H. Konanie v tejto veci bolo zastavené uznesením ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 30/2010 z 28. januára 2010.

Sťažovateľ vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 14. júla 2009 k námietke predpojatosti vznesenej JUDr. Š. H. uviedol, že bývalý minister spravodlivosti nie je v konaní o sťažnosti vedenej ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 75/09 účastníkom konania ani vedľajším účastníkom, preto *„ani nemôže predložiť námietku zaujatosti voči konajúcim sudcom s účinkami, ktoré právny poriadok priznáva námietkam predloženým v súlade s príslušnou právnou úpravou“*. Vo vzťahu k obsahu vznesenej námietky sťažovateľ namietal, že ide o výlučne účelovú námietku, ktorá nijako nesúvisí s konaním o sťažnosti sťažovateľa ani s osobou ministra spravodlivosti. Súčasne sťažovateľ vo svojom vyjadrení vzniesol námietku predpojatosti proti sudcom I. senátu ústavného súdu Milanovi Ľalíkovi a Petrovi Brňákovi. Konanie o tejto námietke bolo zastavené uznesením ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 271/2010 z 3. júna 2010.

Predsedička ústavného súdu v zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2009 predložila podanie JUDr. Š. H. podľa § 28 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním o a postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) I. senátu ústavného súdu na rozhodnutie.

Zákon o ústavnom súde obsahuje výslovnú úpravu o vylúčení sudcu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie v ustanoveniach § 27 a § 28, ktoré v relevantnom znení ustanovujú:

Sudca je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho predpojatosti (§ 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť (§ 28 ods. 1 prvá veta zákona o ústavnom súde).

Podľa ustanovenia § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcov pre predpojatosť rozhodne iný senát.

V konaní o sťažnostiach sú účastníkmi konania v súlade s § 51 zákona o ústavnom súde sťažovateľ a ten, proti komu sťažnosť smeruje.

Ústavný súd sa stotožňuje s právnym názorom sťažovateľa, podľa ktorého JUDr. Š. H. nie je v konaní o sťažnosti vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 75/09 oprávnený podať námietku predpojatosti, pretože nie je účastníkom tohto konania, a ani v ňom nemá iné zákonom predvídané procesné postavenie, ktoré by ho na podanie námietky priamo oprávňovalo. V predmetnom konaní ústavný súd rovnako posudzuje aj procesné postavenie ministra spravodlivosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2010